

Maksymilian Skotnicki

1937–2007

MAKSYMILIAN SKOTNICKI

1937–2007

Maksymilian (Maks) Skotnicki urodził się 28 września 1937 r. w Warszawie. Pierwsze lata życia, które przypadły na okres hitlerowskiej okupacji, spędził w rodzinnym majątku w Skotnikach koło Sandomierza. Wojna odcisnęła na Jego życiu trwałe piętno – zabrała Mu ojca (uczestnika kampanii wrześniowej, więźnia oflagu w Murnau, gdzie zmarł na kilka dni przed wyzwoleniem obozu), a następnie utracił Skotniki, będące od ośmiu stuleci rodzimym gniazdem Skotnickich. Po wojnie mieszkał w Warszawie. W 1955 r. uzyskał maturę w liceum im. Hugona Kołłątaja i podjął studia w Instytucie Geograficznym, na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Warszawskiego. Tu też, będąc jeszcze studentem, rozpoczął w 1958 r. pracę. Uniwersyteckiej geografii pozostał wierny przez cały, trwający niemal pół wieku, okres zawodowej aktywności (po przejściu na emeryturę w 2006 r. nadal wykładał i czynnie uczestniczył w życiu Wydziału). Magisterium uzyskał w 1960 r. na podstawie pracy *Rozwój gospodarczy Sahary*. W latach sześćdziesiątych przez 4 lata przebywał we Francji i w Afryce; w Paryżu pogłębiał swoją wiedzę afrykanistyczną w École Pratique des Hautes Études na Sorbonie, a w Afryce Zachodniej prowadził badania terenowe. Ich wyniki przedstawił w kilku artykułach oraz w obronionej w 1978 r. pracy doktorskiej pt. *Zarobkowe migracje rolników z terenów sawannowych Mali i Górnej Wolty (przyczyny i skutki)*.

Był geografem wszechstronnym. Podstawową dziedziną Jego działalności była geografia regionalna. Prowadził badania dotyczące głównie problemów rolnictwa, użytkowania ziemi i zagadnień ludnościowych w Afryce i w różnych krajach strefy tropikalnej, zajmował się również problematyką rozwoju lokalnego.

Przez 3 kadencje (w latach 1981–1984 oraz 1993–1999) pełnił funkcję prodziekana Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW ds. badań naukowych, współpracy z zagranicą i finansów. Był też zastępcą dyrektora Instytutu Geografii Krajoznawczych i Regionalnych WGiSR (1979–1981), wicedyrektorem Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Regionalnej WGiSR (w latach 1984–1987, 1991–1993, 1999–2002), a wcześniej kierownikiem Pracowni Geograficznej w Studium Afrykanistycznym UW (1973–1975). Przez wiele lat był członkiem Komisji ds. Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego. Przewodniczył Komisji Standaryzacji Nazw Geograficz-

nych poza Granicami Polski przy Głównym Geodecie Kraju. Był wieloletnim redaktorem naczelnym pisma „Miscellanea Geographica”, redaktorem „Mapemonde”, francuskiego czasopisma poświęconego nowoczesnym metodom prezentacji kartograficznej, członkiem kolegiów redakcyjnych kilku czasopism: „Przegląd Informacji o Afryce”, „Afryka, Azja, Ameryka Łacińska”, „Asia&Pacific Studies”, „Poznaj Świat”.

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych uhonorował Go medalem im. Jerzego Kondrackiego. Był laureatem nagrody Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, kilkakrotnie otrzymał nagrodę Rektora UW. Za wybitne zasługi w pracy naukowej i dydaktycznej odznaczony został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a prezydent Republiki Francuskiej nadał Mu jedno z najwyższych francuskich odznaczeń naukowych – Palmes Académiques.

Zmarł po długiej, ciężkiej chorobie 26 lutego 2007 r. Spoczął na wiejskim cmentarzu w ukochanych Skotnikach, nieopodal zabytkowego dworu w którym spędził dzieciństwo i który po zmianie ustrojowej 1989 r. należy znów, jak przez wieki, do rodziny Skotnickich.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I POPULARYZATORSKA

Zainteresowania naukowe Maksymiliana Skotnickiego ujawniły się bardzo wcześnie. Już jako student publikował artykuły w magazynie *Poznaj Świat*. Wyraźne predyspozycje do pracy naukowej szybko zostały dostrzeżone przez Jego ówczesnych nauczycieli. Dlatego jeszcze w trakcie studiów został zatrudniony w Katedrze Geografii Regionalnej jako asystent naukowo-techniczny, a po ich ukończeniu – jako pracownik naukowo-dydaktyczny.

Od początku dziedziną Jego szczególnych zainteresowań była geografia regionalna, zaś obszarem – Afryka. Zachodzące tam na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych radykalne przemiany społeczne i polityczne (w jednym tylko roku 1960 niepodległość uzyskało 17 państw afrykańskich) przyciągały wówczas uwagę wielu badaczy. O Jego zainteresowaniu problemami tego kontynentu świadczą pierwsze publikacje, poświęcone właśnie Afryce. W tych popularnonaukowych artykułach objawił zarówno duży talent popularyzatorski, jak i rzadki kunszt językowy, tak charakterystyczny dla całej późniejszej twórczości autorskiej i redakcyjnej. Afryce (konkretnie – Saharze) poświęcił też swoją obszerną, liczącą 250 stron pracę magisterską.

Rok po ukończeniu studiów otrzymał stypendium rządu francuskiego, dzięki któremu mógł pogłębić swoją wiedzę afrykanistyczną; na Sorbonie ukończył kurs *Initiation à la Recherche Africaniste*, a następnie przez rok prowadził badania w Afryce Zachodniej. Ich efektem była monografia obszaru Soubre, położonego w dorzeczu rzeki Sassandra (Wybrzeże Kości Słoniowej).

W 1965 r. ponownie wyjechał na dwa lata do Francji na studia doktoranckie i do Mali, gdzie prowadził szczegółowe badania terenowe nad rolnictwem ludu Bambara w dolinie Nigru. Choć pobyt w afrykańskich wioskach przyniósł poważną chorobę tropikalną, z którą zmagał się przez kilka następnych lat, to zdobyte wówczas doświadczenia, unikalne na gruncie polskiej geografii, mógł potem przekazywać innym, m.in. w pracach Komisji Typologii Rolnictwa Międzynarodowej Unii Geograficznej i w licznych publikacjach (1965, 1968, 1976, 1977, 1978, 1979).

W pierwszym okresie zajmował się przede wszystkim problematyką rolnictwa i zagadnieniami ludnościowymi Afryki. Na jej temat pisał najwięcej. Jest współautorem *Geografii gospodarczej Afryki*, autorem opracowań monograficznych kilkunastu państw afrykańskich w *Geografii Powszechnej* (tom IV) i aktualizowanych corocznie edycjach *Świat w przekroju*, serii artykułów o krajach afrykańskich w „Życiu Gospodarczym”, „Poznaj Świecie”, „Kontynentach”, licznych haseł do *Wielkiej Encyklopedii Powszechnej PWN*. Wyniki swoich badań publikował w „Przeglądzie Geograficznym”, „Geographia Polonica”, „Pracach Geograficznych IG PAN”, „Dokumentacji Geograficznej”, „Pracach i Studiach IG UW”, „Pracach i Studiach Geograficznych”, „Miscellanea Geographica”, „Geografii w Szkole” i innych czasopismach. Obroniona w 1978 roku praca doktorska również dotyczyła Afryki (problemów migracji w Mali i Górnej Wolcie).

Pierwotne zainteresowanie kontynentem afrykańskim stopniowo rozszerzyło się na całą strefę tropikalną, choć na temat Afryki pisał nadal (1986, 1995, 1996, 1997, wiele haseł dotyczących Afryki w *Wielkiej Encyklopedii PWN*, 2000–2004). Zajmował się głównie problemami użytkowania ziemi w obszarach tropikalnych; prowadził obserwacje i badania terenowe w Meksyku, Egipcie, Turcji, na wyspach Oceanu Indyjskiego i Spokojnego.

Od początku lat osiemdziesiątych ważkim nurtem zainteresowań Maksymiliana Skotnickiego stała się problematyka rozwoju lokalnego, realizowana głównie w ramach polsko-francuskiej grupy badawczej Languedoc-Mazowsze. Był pomysłodawcą i animatorem studiów porównawczych nad rozwojem lokalnym i wartością przestrzeni w różnych regionach Francji i Polski. W latach osiemdziesiątych takie porównania mogły się wydawać nazbyt abstrakcyjne ze względu na dzielące te kraje różnice ustrojowe, ale wkrótce rzeczywistość pokazała, że mają głębokie uzasadnienie. Trwająca przez kilkanaście lat współpraca miała formę dorocznych konferencji i badań terenowych, prowadzonych na przemian w obu krajach, a jej owocem jest dziewięć tomów publikacji, wydanych we Francji.

Specyficznym polem aktywności naukowej, którą można zaliczyć do nurtu geografii stosowanej, były działania (podejmowane wspólnie z geografami francuskimi z Limoges) zmierzające do lepszego wykorzystania istniejących zasobów hydroenergetycznych. Praktyczne efekty tych działań widoczne są

zarówno w Polsce, jak i we Francji, w postaci zrekonstruowanych i nowo utworzonych małych elektrowni wodnych.

Na uwagę zasługuje też Jego dorobek w zakresie metodologicznych podstaw geografii regionalnej, o których pisał (1979, 1984, 1987, 1991) i wypowiadał się w licznych dyskusjach.

Wykorzystując perfekcyjną znajomość języka tłumaczył francuskojęzyczną literaturę fachową, udostępniając ją geografom polskim. O Jego biegłości w tej dziedzinie niech świadczy to, że bywał konsultantem językowym tłumaczy literatury pięknej.

W dobie postępującej w obrębie geografii specjalizacji, Maksymilian Skotnicki jawi się jako przedstawiciel coraz rzadziej już występującej kategorii geografów wszechstronnych. Poruszał się równie swobodnie w obrębie zagadnień przyrodniczych, jak i społeczno-gospodarczych. Był wytrawnym kartografem i jednym z „pionierów” teledetekcji w Polsce. Doskonale potrafił rozpoznać i przedstawić specyfikę poszczególnych regionów, a jeśli chodzi o geografę Afryki i obszarów tropikalnych nie miał chyba równych sobie wśród geografów polskich.

Jego zasługi w zakresie popularyzacji geografii są trudne do przecenienia; publikował w czasopismach popularnonaukowych („Poznaj Świat”, „Kontynenty”), był współautorem i konsultantem kilku znaczących encyklopedii (*Wielka Encyklopedia Powszechna PWN*, *Wielkiej Encyklopedia PWN*, *Encyklopedia Geograficzna Świata*), uczestniczył w programach radiowych i telewizyjnych. W ostatnim okresie życia, pomimo postępującej choroby, podjął skutecznie ogromny trud przetłumaczenia z języka francuskiego *Wielkiego Atlasu Europy* (De Agostini Atlas, 2005).

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

W ciągu długiej kariery zawodowej nauczyciela akademickiego Maksymilian Skotnicki prowadził różne rodzaje zajęć. Wykładał na Uniwersytecie Warszawskim i na kilku uniwersytetach francuskich (Montpellier III, Limoges, Paris-Nanterre). Jego zajęcia dotyczyły przede wszystkim geografii regionalnej (zwłaszcza Afryki i obszarów tropikalnych) oraz geografii społeczno-ekonomicznej. Prowadził też zajęcia z kartografii tematycznej i fotointerpretacji. Wykorzystując swoje bogate doświadczenia z badań prowadzonych w Afryce i kilku krajach Trzeciego Świata nauczał metodyki badań geograficznych podejmowanych w tych obszarach. Przez wiele lat prowadził seminarium magisterskie; pod Jego kierunkiem powstało kilkadziesiąt prac magisterskich i licencjackich. Wykładał również na studiach podyplomowych i kursach przygotowujących polskich specjalistów do pracy w krajach rozwijających się.

O poziomie Jego pracy dydaktycznej świadczą liczne nagrody, przyznane Mu za tę właśnie działalność: Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Rektora UW, Dziekana WGiSR; spośród nich najwyższej cenili sobie nagrodę przyznaną przez studentów.

Jest współautorem skryptu dla słuchaczy Studium Afrykanistycznego UW (1962), a także podręcznika dla uczniów liceum (2004). Miał znaczący wkład w doskonalenie programów nauczania na kierunku geografia i na specjalizacjach: geografii regionalnej oraz geografii krajów rozwijających się.

Do osiągnięć w sferze dydaktyki zaliczyć też trzeba Jego niezwykle aktywne i, co ważne, skuteczne starania o to, aby jak najwięcej polskich geografów mogło kształcić się za granicą. W rezultacie tych starań studenci mogli odbywać studia, a młodzi pracownicy – naukowe staże na uczelniach francuskich. W dzisiejszych czasach nie robi to może wielkiego wrażenia, ale w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych było czymś naprawdę niezwykłym.

Swoją bogatą wiedzę przekazywał z ogromnym zaangażowaniem. Ucząc o regionach odległych i egzotycznych, przybliżał je słuchaczom prezentując zrobione przez siebie zdjęcia i przywiezione eksponaty; dzięki temu kilka „pokoleń” studentów wie, na przykład, jak wyglądają i smakują różne tropikalne owoce i rośliny uprawne.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Spśród rozlicznych działań, związanych z pełnieniem na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych UW wymienionych wcześniej funkcji, na pierwszy plan wysuwa się współpraca z zagranicą. Przywiązywał do niej ogromną wagę, widząc w tym ważny czynnik rozwoju rodzimej geografii. Pamiętał, jak wiele sam zawdzięczał możliwości studiowania i prowadzenia badań za granicą, chciał, żeby inni też z tej możliwości mogli skorzystać. W jej nawiązywaniu i poszerzaniu pomagały Mu bogate kontakty osobiste i sympatia, jaką cieszył się wśród wielu geografów na świecie. „Oczkiem w głowie” była współpraca z geografami francuskimi. Najszerzej rozwinęła się ona w ramach powstałej z Jego inicjatywy grupy badawczej Languedoc-Mazowsze, skupiającej po stronie francuskiej badaczy z uniwersytetu Montpellier III, a po polskiej – geografów i ekonomistów z WGiSR UW, IGiPZ PAN i Uniwersytetu Łódzkiego. Przez blisko dwadzieścia lat jej trwania uczestniczyło w niej kilkudziesięciu polskich geografów. Dzięki Jego bliskim, przyjaznym kontaktom, utrzymywanym z kolejnymi attaché ds. nauki i kultury ambasady francuskiej oraz dyrektorami Centrum Kultury Francuskiej przy Uniwersytecie Warszawskim, współpraca funkcjonowała efektywnie przez wiele lat; jednym z jej rezultatów było wzbogacenie zbiorów wydziałowej biblioteki o setki cennych pozycji.

Był pomysłodawcą i przez ponad 20 lat, aż do śmierci, redaktorem naczelnym pisma „Miscellanea Geographica”, prezentującego w językach obcych dorobek naukowy pracowników Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW. Jego powszechnie znana dbałość o poprawność językową znalazła pole do popisu w pracach Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski przy Głównym Geodecie Kraju, której przewodniczył od 2000 roku; efektem działań Komisji było wydanie kilku tomów *Nazewnictwa Geograficznego Świata*, zawierającego oficjalny wykaz ponad 30 000 nazw geograficznych.

Aktywność Maksymiliana Skotnickiego wykraczała poza sferę zawodową. Pełnił wiele funkcji z wyboru, co świadczy o uznaniu Jego kompetencji przez różne gremia. W pierwszych latach odradzającej się w Polsce demokracji (1990–1992) był radnym dzielnicy Warszawa-Ochota, wcześniej – przewodniczącym komitetu obwodowego na Ochocie. Przez kilka kadencji był prezesem niewielkiej spółdzielni mieszkaniowej – domu, w którym mieszkał. W ostatnim okresie aktywnie działał w Polskim Towarzystwie Ziemiańskim, gdzie m.in. dwukrotnie opracował *Spis członków PTZ* (1999, 2005).

Andrzej Walewski

OPRACOWANIA BIOGRAFICZNE

- Jędrusik M., 2007, *Maksymilian Skotnicki 1937-2007*, Przegląd Geograficzny, 79, 1, s. 346-348.
Maksymilian Skotnicki, Kronika Warszawy, 1 (132), 2007, s. 87.

WYBRANE PUBLIKACJE MAKSYMILIANA SKOTNICKIEGO

Prace naukowe

- 1961, *Charakterystyka głównych problemów związanych z wykorzystywaniem saharyjskich złóż bitumicznych*, Przegląd Geograficzny, 33, 1, s. 93-105.
 1962, (współautor), *Geografia gospodarcza Afryki. Afryka Północna*, Wyd. UW, Warszawa.
 1964, *Przykład francuski: zastosowanie zdjęć lotniczych do badań geograficznych krajów tropikalnych*, Fotointerpretacja w Geografii, 1, s. 23-26.
 1965, *La subdivision de Soubré. Notes d'un séjour en Côte d'Ivoire*, Africana Bulletin, 4, s. 35-56.
 1967, *Czad; Gabon; Gambia; Górna Wolta; Gwinea Kamerun; Kongo (Brazzawille); Mali; Niger; Republika Środkowoafrykańska; Rio Muni; Senegal* [w:] *Geografia Powszechna*, 4, PWN, Warszawa.
 1968, *Une étude de terroir au Mali. Remarques méthodologiques et techniques*, Africana Bulletin, 9, s. 57-66.
 1972, *Geografia w szkole francuskiej*, Geografia w Szkole, 25, 3, s. 148-151.
 1972, *Problemy gospodarczo-społeczne Nigru*, Geografia w Szkole, 25, 5, s. 238-244.

- 1973, *Przyczyny i skutki migracji ze wsi w Afryce Zachodniej. Mali – Górna Wolta*, Prace Geograficzne, IG PAN, 98, s. 97-149.
- 1974, *À propos des inégalités régionales de développement dans les pays sous-développés*, Geografia Polonica, 29, s. 441-444.
- 1976, *O kryteriach oceny poziomu rolnictwa w krajach Trzeciego Świata na przykładzie obszarów sawannowych Afryki Zachodniej*, Prace i Studia IGUW, 20, 3, s. 97-104.
- 1977, *Selected problems of Tropical Africa agricultural evolution*, Geographia Polonica, 35, s. 143-148.
- 1978, *Some aspects of West African agriculture in view of the typology of the world's agriculture* [w:] Developing countries, problems of the spatial structure of economy (geographical aspects). Proceedings of the II Polish-Soviet session, Moscow-Dushanbe, Academy of Sciences of the USSR, Institute of Geography, Moscow, s. 173-180.
- 1979, *Remarques sur deux critères de développement agricole: degré de monétarisation et intensité d'utilisation du sol* [w:] Les disparités régionales en Afrique. Séminaire Franco-Polonais réuni à Kazimierz Dolny, les 15, 16 et 17 mai 1978, Bordeaux, s. 188-193.
- 1979, *Środowisko a rozwój społeczno-gospodarczy* [w:] Konferencja na temat geografii regionalnej, Warszawa.
- 1979, *Uwagi o interpretacji wskaźnika intensywności użytkowania ziemi uprawnej na przykładzie rolnictwa Afryki Zachodniej*, Dokumentacja Geograficzna, 4, s. 66-75.
- 1981, *Environment and the socio-economic development*, Prace Geograficzne, IGiPZ PAN, 141, s. 59-62.
- 1982, (red., z S. Savey), *Croissance et développement régional*, 1. Colloque, Octobre 1982, Université Montpellier III, Montpellier.
- 1982, *Typologie de l'agriculture mondiale et réalités du Tiers Monde* [w:] Croissance et développement régional, Montpellier, s. 241-247.
- 1984, (red., z S. Savey), *Modes de production, espace et sociétés*, 2. Colloque, 3-11 Octobre 1983, Varsovie, Montpellier.
- 1984, *Résidences secondaires en Pologne: données et remarques générales* [w:] Modes de production, espace et société, Montpellier, s. 284-291.
- 1984, (z E. Kantowicz), *Trends in regional geography*, Miscellanea Geographica, s. 153-161.
- 1985, *W sprawie badań związków między zróżnicowaniem środowiska przyrodniczego a gęstością zaludnienia*, Prace i Studia Geograficzne, 8, s. 63-69.
- 1985, *Struktura powiązań społeczno-gospodarczych obszaru El Oro – Aculco – Jilotepec w Środkowym Meksyku. Użytkowanie ziemi a gęstość zaludnienia*, Afryka, Azja, Ameryka Łacińska, 63, s. 73-81.
- 1985, (red.) *Valeur de l'espace et développement local. Les villages de la gmina de Bruzzen Duzy. Juin 1985*, Montpellier.
- 1986, *Densité de population et intensité d'utilisation du sol en Afrique Noire*, Miscellanea Geographica, s. 279-284.
- 1987, *Jeszcze raz o geografii regionalnej*, Geografia w Szkole, 5, s. 227-229.
- 1988, *Geography at the University of Warsaw*, Miscellanea Geographica, 3, Warszawa, s. 5-10.
- 1988, *Réflexions sur le déroulement de nos travaux; appréciation et interprétation des situations observées* [w:] Colloque Valeur de l'espace et développement local,

- 5-10 septembre 1988, Domaine de la Tour – Nébian – Hérault, Montpellier, s. 27-30.
- 1989, (red., z B. Jałowieckim), *Développement regional. Développement local. Autonomie des collectivités locales en Polgne et en France*. Université de Varsovie. Institut d'Economie Spatiale.
- 1991, (z E. Kantowicz), *Główne problemy i tendencje w geografii regionalnej* [w:] Z. Chojnicki (red.), *Podstawowe problemy metodologiczne polskiej geografii*, Wyd. Nauk. UAM, Poznań, s. 229-243.
- 1992, (współautor), *Les petits aménagements hydroénergétiques. Recherches franco-polonaise*, *Miscellanea Geographica*, s. 109-113.
- 1994, *Land utilization in the Farafra Oasis*, *Miscellanea Geographica*, 6, s. 205-212.
- 1995, *Land utilization at Quasr el-Farafra* [w:] (J. Gudowski, F. Plit, red.), *The vanishing past time. Socio-economic and geographic studies in Farafra oasis (Egypt) in 1992*, Warszawa, s. 52-59.
- 1996, *Burkina Faso; Czad; Ludność; Mali; Mauretania; Niger; Senegal* [w:] *Encyklopedia Geograficzna Świata, Afryka*, Opress, Kraków.
- 1997, *Użytkowanie ziemi w oazie Farafra*, *Prace i Studia Geograficzne*, 19, s. 73-80.
- 1998, *Changes in the land use in Southern Anatolia*, *Miscellanea Geographica*, 8, s. 235-251.
- 1999, *Badania obszarów wiejskich południowej Anatolii. Zmiany w użytkowaniu ziemi w południowej Anatolii*, *Afryka, Azja, Ameryka Łacińska*, 75, s. 31-47.
- 2001, *Polskie nazewnictwo geograficzne na obszarach stosowania alfabetu łacińskiego*, *Polski Przegład Kartograficzny*, 33, 4, s. 374-379.
- 2001, (współautor koncepcji i map), *Encyklopedia Geograficzna Świata*, (Plit J., red.), *Atlas Świata*, Opress, Kraków.
- 2002, (z M. Grochowskim), *Przeobrażenia współczesnych struktur społeczno-ekonomicznych w Polsce i w innych krajach Europy*, *Prace i Studia Geograficzne*, 30, Wyd. UW, s. 59-76.
- 2004, (red., z E. Kantowicz, A. Walewskim), *50 lat Zakładu Geografii Regionalnej w Uniwersytecie Warszawskim*, *Prace i Studia Geograficzne*, 34, Wyd. UW.
- 2004, *Środowisko przyrodnicze a zmiany w rozmieszczeniu ludności*, *Prace i Studia Geograficzne*, 34, Wyd. UW, s. 117-124.
- 2004, (współautor), *Geografia. Kształcenie ogólne w zakresie rozszerzonym. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum*, Nowa Era, Warszawa.
- 2006, *The natural environment and changes in population distribution*, *Miscellanea Geographica*, 12, s. 141-146.
- 2007, (z G. Czupyno, W. Szusznakiem), *Przeobrażenia doliny Dniestru: analiza zdjęć lotniczych* [w:] J. Gudowski (red.), *Z biegiem Dniestru*, *Dialog*, Warszawa, s. 124-130.

Prace popularnonaukowe

- 1958, *Sahara – ziemia przyszłości*, *Poznaj Świat*, 5, s. 28-29.
- 1958, *Wielka kałuża*, *Poznaj Świat*, 8, s. 3-7.
- 1959, *Liechtenstein*, *Poznaj Świat*, 1, s. 8-9.
- 1961, *Morze bez wody*, *Poznaj Świat*, 1, s. 13-16 i 45-46.
- 1961, *Gwinea – Świat w liczbach*, *Poznaj Świat*, 8, s. 37-38.

- 1961, (współautor), *Świat w przekroju 1960-61* [i późniejsze roczniki], Wiedza Powszechna, Warszawa.
- 1962, *Algieria; Angola* [w:] *Wielka Encyklopedia Powszechna PWN*.
- 1962, *Madagaskar*, *Życie Gospodarcze*, 6.
- 1963, *Mali, Gwinea*, *Życie Gospodarcze*, 7.
- 1963, *Mauretania i Senegal*, *Życie Gospodarcze*, 5.
- 1963, *Wybrzeże Kości Słoniowej*, *Życie Gospodarcze*, 10.
- 1964, *W kraju Bakue*, *Kontynenty*, 3, s. 38-39.
- 1997, *Wyspy Towarzystwa*, *Poznaj Świat*, 9, s. 27-34.
- 1997, *Francja – Świat w liczbach*, *Poznaj Świat*, 10, s. 11-13.
- 1998, *Z geografii Bora Bora*, *Poznaj Świat*, 10, s. 34-35.
- 2002, *Czad; Francja; Gabon; Gwinea* [w:] *Wielka Encyklopedia PWN*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- 2004, *Sudan* [w:] *Wielka Encyklopedia PWN*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.

Summary

Maksymilian Skotnicki (1937–2007) was a regional geographer; versatile; specialized in the agriculture and land use problems and the population issues in Africa and other tropical countries; engaged in the problems of local development. He was bound to the University of Warsaw through his whole professional life but he also lectured at several French universities. He served the function of an Associate Dean at the Faculty of Geography and Regional Studies of the University of Warsaw and of the Vice-director of the Institute of Developing Countries and of the Institute of Social, Economic and Regional Geography; and he ran the African Study in the African Institute. He was the Editor-in-chief of the periodical „Miscellanea Geographica” and a member of the editorial staff of several Polish and French geographic magazines. He was the chairman of the Commission on Standardization of Geographical Names Outside the Republic of Poland at the Head Office of Geodesy and Cartography. He greatly contributed to the scientific cooperation with the foreign countries, mostly with France. He was the initiator and the informal leader of the Polish-French research group Languedoc-Mazowsze engaged in the problems of local development. He was the coordinator of the cooperation with the University of Limoges on the field of utilisation of the water-power resources. He was the author of nearly one hundred scientific articles, a co-author of several books, including academic and school manuals. He made a great contribution to popularization of geography: he was a co-author and a consultant of the most important Polish encyclopedias. He translated a lot of geographical papers into French and from French into Polish.

*Andrzej Walewski, Instytut Studiów Regionalnych i Globalnych,
Uniwersytet Warszawski, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa,
e-mail: awalewsk@uw.edu.pl*